

info

2 (16) / 2008

Taarka

TARTUUFFi
avafilm

Sisukord

➔ **EFS info**

- 3 Filmirahad hädaohus!
- 4 Sihttoetuste piirmäärad
- 4 Toetuste taotlemise voorud
- 4 Ajalooteemaliste dokfilmide ideekonkurss

➔ **Põhidokumendid 2008**

- 5 Sõlmitud toetuslepingud 1.01.-31.05.08
- 8 2008. aasta filmitoetustest
- 9 Kommetaarid I poolaastal eraldatud dokumetaalfilmi toetustele
- 10 EFSi toetatud filmide esilinastused 2008 I poolaasta

➔ **Arve ja fakte**

- 11 Eesti filmide vaatajad eesti telekanalites 2008

➔ **MEDIA**

- 14 MEDIA International ja MEDIA Mundus
- 14 Avatud taotlusvoorud
- 14 Koolitused ja stipendium

➔ **Kultuuriekspord**

- 15 Eesti film festivalidel ja turgudel

➔ **Filmiüritusi**

- 17 Eesti film 100: vol 8
- 19 Esilinastused juuli-oktoober
- 20 Mitte ainult friikidele
- 21 Muutumise aeg
- 23 Eesti filmi suvepäev

➔ **Teated**

- 28 Kultuuriministeeriumi filmivaldkonna toetused 2008

➔ **Eesti Filmi Sihtasutuse kontaktandmed**

Üldtelefon: 627 60 60 • Faks: 627 60 61 • E-post: film@efsa.ee • Postiaadress: Uus 3, Tallinn 10111
Taotluste vastuvõtt E-N 10.00-16.00

Marge Liiske tegevjuht: 627 60 60 marge@efsa.ee • **Karlo Funk peaekspert:** 627 60 64, karlo@efsa.ee
Moonika Olju sekretär: 627 60 60, moonika@efsa.ee • **Raimo Jõerand, filmiekspert:** 627 60 00, raimo@efsa.ee
Kristina Märtin tootmisassistent: 627 60 69, kristina@efsa.ee • **Milla Raaper pearaamatupidaja:** 627 60 66, milla@efsa.ee
Tristan Priimägi välissuhete juht: 627 60 68, tristan@efsa.ee • **Eda Koppel infojuht:** 627 60 63, eda@efsa.ee
Endel Koplimes eelarvenõunik: 627 60 02, endel@efsa.ee • **Anu Ernits, MEDIA Desk juhataja:** 627 60 65, mediadesk@efsa.ee

Margit Vremmert, Tallinnfilmi juhataja: 6442810, margit@efsa.ee
Katrin Rajasaare, kino "Sõprus" levijuht: 627 6067, katrin@efsa.ee

ISSN 1736-065X

Filmirahad hädaohus!

Tänast infolehte alustame mureliku sissejuhatusega. Nii tõsist olukorda riigipoolses rahastamises ei ole varem olnud.

2009. aastal peab kultuuriministeerium oma 2008. a eelarvega võrreldes loobuma 426 miljoni kroonist. Kärbetest ei jää seega puutumata ükski valdkond. Hetkel pole lõplikult selge, millises mahus vähenemine tuleb, asi saab otsustatuks ilmselt augustiks.

Täna on räägitud EFSi riigi toetuse vähenemisest 10% ehk siis 6,4 miljoni krooni võrra. Selleks tuleks järgmise aasta eelarvet koostades teha väga valulikke otsuseid. Kui juba täna oleks järgmiseks aastaks tarvis juurde ca 20 miljonit krooni, et kõiki häid ideid korralikult realiseerida, siis rahade vähenemine kukutab meid üsna sügavale keskaega tagasi. Ka võib võrreldes 2008. aastaga kärpeid tulla nii 2010, 2011 kui 2012 eelarvetes. Mis meid siis ootab?

1. Ohtu satuvad rahvusvahelised kaastootmisfilmid, mida eristab muudest filmidest suurem eelarve.

Tuletame meelde, millised on koostööfilmide majanduslikud argumendid:

- 1) Eesti filmid saavad suurema ekspordipotentsiaali, sest välispartnerite osalus tagab suurema rahvusvahelise levi.
- 2) Välismaine koostöö võimaldab teha ambitsioonikamaid projekte optimeeritud eestipoolse rahalise panusega, samuti tuua sisse välisraha.

Ei valmi vähemuskaastootmisfilme, mis teatavasti on üks kindel välismaise filmiraha sissemeelitamise vahendeid.

Järelikult jääb ära välisraha kulutamine Eestis;

2. Eurimages'i osalustasu - 1,5 miljonit krooni aastas - läheb vett vedama.

Me ei ole võimelised esitama projekte Eurimages'ile. Teatavasti saab sinna taotluse esitada vaid minimaalselt kahepoolne kaastootmisfilm. Mida mõjukama filmiriigiga, seda tõenäoliselt soodsam otsus. Mõjukate filmiriikide filmieelarved aga on suured ning meil peab olema samas suurusjärgus raha vastu panna;

3. EFA auhindade jagamine 2010 ning Tal-

linn 2011

Euroopa Filmiakadeemia filmiauhindade jagamisel aastal 2010 ei ole meil piisavalt esinduslikke uusi või taastatud vanu eesti filme kinos näidata, üritus kaotab oma sisu. Üks mõte on ju ka edendada EFA aastagala kaudu kohalikku filmitööstust ja Eestit tervikuna. Kultuuripealinn Tallinn aastal 2011 - sama lugu;

4. Kultuuritöötajate palgad

Räägitud on sellest, et kultuuritöötajate palgad ei tohi väheneda. Ent filmitegijad saavad oma tasu vaid filmiprojektidest ning jäävad seega hoopiski ilma palgata. Kaovad töökohad. Inimesed lahkuvad mujale tööle. Nende tagasitoomine või uute tegijate professionaalsuse tekitamine maksab kordades rohkem;

5. Noored talendid

Mitme erineva riigi toel loodud BFM kaotab toetuses, samuti ei ole kooli lõpetavatel noortel võimalust tööd saada. Uute talentide pealetulek takerdub, sest noorte riskisemad, nonkonformistlikumad, kompromissitumad projektid leiavad keerulistes oludes vähem tuge;

6. Eesti filmi rahvusvaheline edu kaob, kui uusi kõrgetasemelisi filme valmimas pole;

7. Eesti Filmiparandi restaureerimine ning Eesti film 100 vajaks aasta-aastalt rohkem rahalisi vahendeid, et seda üritust aastal 2012 väärikalt tähistada. Hetkel restaureeritakse üks mängufilm aastas, mida selgelt vähe;

ja nii edasi. Valdkond on olnud aastaid alarahastatud ning eelarvekärped mitte ei muuda seisunatuke halvemaks, vaid keeravad filmitööstuse päris kreeni, sest vajadused on oluliselt suuremad kui praegu rahuldada suudetakse.

EFSi riigipoolne rahastus on järgmisel aastal 10% väiksem. Millised saaks olla valikud? Vähendada kõiki EFSi eelarveridu ridu ca 10% võrra? Selline "ühe puuga" löömine ei ole kõige mõttekam. Võtta sealt, kus see kõige vähem "valu" on? Selliseid ridu ei ole. Ühendagem siis oma jõud, et viia otsutajateni arusaam Eesti filmi rollist nii kultuuris tervikuna kui rahvusvahelise visiitkaardina.

Marge Liiske
EFSi tegevjuht

Sihttoetuste piirmäärad 2008

Vastavalt EFSi toetuste eraldamise eeskirjale saab EFS filmiprojekte toetada kuni 70 % ulatuses kogu projekti maksumusest. Saadud stsenaariumitoetuse ja arendustoetuse summa arvestatakse tootmistoetuse maksimum-määra sisse.

1. Mängufilm – eelarve 26 650 000 krooni.

1.1. Täispikkade mängufilmide tootmistoetuste eelarve on: 21 800 000 krooni.

Piirmäärad on

Täispika mängufilmi tootmistoetusel: 6 500 000 krooni.

Piiratud tootmistoetusel: 3 500 000 krooni.

Koostöös ETVga valmiva telefilmi tootmistoetusel: 700 000 krooni.

1.2. Täispikkade mängufilmide stsenaariumitoetuste eelarve: 350 000 krooni.

Täispika mängufilmi stsenaariumitoetuse piirmäär on: 50 000 krooni.

1.3. Täispikkade mängufilmide arendustoetuste eelarve: 2 500 000 krooni.

Täispika mängufilmi arendustoetuse piirmäär: 500 000 krooni.

1.4. Lühimängufilmi tootmistoetuste eelarve: 1 300 000 krooni.

Lühimängufilmi tootmistoetuse piirmäär: 500 000 krooni.

2. Animafilm – 13 800 000 krooni

Lühianimafilmi tootmistoetuse piirmäär: 4 000 000 krooni.

3. Dokumentaalfilm – 9 600 000 krooni

Dokumentaalfilmi tootmistoetuse piirmäär: 600 000 krooni.

Dokumentaalfilmi arendustoetuse piirmäär ei ole.

4. Levitoetused – 1 400 000 krooni.

Levitoetuse piirmäär on 400 000 krooni.

5. Varia - 2 400 000 krooni

Projektide toetuse piirmäär ei ole.

6. Tulemustoetused - 500 000 krooni

Menutoetuse maksimumsumma on seotud arendustoetuse piirmääraga, 2008. aastal on see 500 000 krooni.

*Kinnitanud EFSi nõukogu
23. jaanuaril 2008*

Toetuste taotlemise voorud 2008

II poolaasta

2.07.2008 - ajalooteemaliste dokumentaalfilmide ideekonkurss

15.09.2008 - dokumentaalfilmide arendus- ja tootmistoetustaotlused ja Eesti Kroonika

22.09.2008 – "Eesti lood" ideekavandid

6.10.2008 - täispikkade mängufilmide arendustoetustaotlused

20.10.2008 - lühimängufilmide tootmistoetustaotlused

3.11.2008 - täispikkade mängufilmide stsenaariumitoetustaotlused

17.11.2008 – telefilmide ideekavandid

Ajalooteemaliste dokfilmide ideekonkurss

17. juunil Eesti filmi suvepäeval sõlmiti EFS-i, Kulka ja ERR-i vahel leping, mille sisuks on ajalooteemaliste dokumentaalfilmide tootmise toetamine. Projekt kannab koondnimetust „MÄLU“, mille raames peaks igal aastal valmima kaks ajaloolist dokfilmi. Ühe filmi garanteeritud toetus on kuni 1 050 000 krooni.

Esimese ideekonkursi tähtaeg on 2. juuli. Sinna oodatakse kavandavate dokfilmide vabas vormis esildisi. Esildis peab sisaldama laiendatud ideekavandi kuni viiel leheküljel, projekti loovmeeskonna nimed, esialgse eelarve ja stsenaaristi nägemuse. Esitada võib ka valmis stsenaariumi. Esildiste üle otsustab komisjon, kuhu kuuluvad ETV, EFSi ja EKK esindajad. Valitakse välja kaks filmi, millest üks peaks linastuma sügisel ja teine järgmisel kevadel.

Materjalid palun saata aadressil piret.suurvali@err.ee ja raimo@efsa.ee.

KOMMENTAAR

MÄLU projekti raames ajaloofilmele eraldatav raha on EFSAs iga-aastase dokfilmieelarve osa (nagu Eesti lood). Uus on asjaolu, et nende filmide finantseerimises tahab osaleda ka ERR. Tänu Piret Suurvälja pingutustele on selleks leitud sel aastal 175 000 krooni ja kahel järgmisel mõlemal 500 000.

Tegu on ajaloofilme maastiku korrastamisega ja teatud regulaarsuse sisseviimisega. Kuna selliste filmide peamine väljund on Eesti teleauditoorium, siis on loomulik ERR-i kaasatus juba idee valimise etapist alates.

Leping ei välista ajalooteemaliste filmide konkureerimist ka tavalistes EFS-i ja Kulka taotlusvoorudes, ent seal väljavalituna ei ole talle tagatud ERR-i 250 000 kroonine toetus.

Pressiteates märgitud tingimus, et üks film peab linastuma sügisel, on meie ühine soov, et MÄLU märk ETV-s juba sel aastal kasutust leiaks. Seetõttu palume konkursile osalema neid töös olevaid filme, mis võiksid sügisel valmida. Kõigile neile on Kulka ja EFS oma rahaeraldused juba teinud. Küsimus on eelkõige ERR-i toetuses, mis konkursil Kulka ja EFSiga kooskõlastatakse. Uus, kevadel valmiv film saab osapooltelt sel aastal arendustoetust. Ülejäänud tootmisraha tuleb veebruaris järgmise aasta eelarvest.

Filmi väljavalimine peab toimuma ühehäälselt. Kui konsensus ei saavutata, kuulutatakse konkurss läbikukkunuks. Järgmine konkurss on sügisel.

Loodame sellisena saada selle tsükli käima: et siis igal sügisel ja kevadel üks konkurss ja üks esilinnastus.

Kui kellegi on ettepanekuid tootmisaja pikendamise vajaduse kohta või muid professionaalseid ettepanekuid, siis andke teada. Tsükkel on ju alles käivitamisel.

Raimo Jõerand
EFS-i filmiekspert

Sõlmitud toetuslepingud 1. jaanuar - 31. mai 2008

FIRMA NIMI/ISIK	PROJEKTI NIMI	SUMMA
MÄNGUFILMI TOOTMIS- JA JÄRELTOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Amrion	Mina olin siin	1 750 000
Eetriüksus	Detsembrikuumus	500 000
Estinfilm	Buratino ja päike	2 200 000
Allfilm	Vasha	2 200 000
KOKKU		6 650 000
MÄNGUFILMI ARENDUSTOETUSE LEPINGUD		
Lege Artis Film	Keisri hull	420 000
Exitfilm	Öölendurid	420 000
KOKKU		840 000
LÜHIMÄNGUFILMI TOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Osakond	Mohammed	500 000
Ahv	Päev, kui ma kasvasin	295 000
KOKKU		795 000
DOKUMENTAALFILMI TOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Digitaalne Sputnik	Eesti Kroonika 2008	500 000
Ikoon	Ilusad inimesed	78 000
Kaos World	Ants Eskola: Olla või mitte olla	223 690
Freyja Film	Monument	250 000
Kakskümmend neli	Kehastumine muusikas	150 000
Baltic Film Production	Imelaps	100 000
Eetriüksus	Must-valge aken	200 000
Kuukulgur Film	Uus Maailm	410 000
F-Seitse	Vaated	250 000
Exitfilm	7 motiivi	500 000
Kuukulgur Film	Viimased Vene revolutsionäärid	500 000
Filmivabrik	Mis selles head on	350 000
Allfilm	Tehas nr 7	200 000
Kopli Kinokompanii	Aeg algab siin	200 000
Baltic Film Production	Šaht	200 000
Acuba Film	Seal, kus lõpeb luule	450 000
Laara Production	Lalutaadi hümnid	200 000
Estinfilm	Ahju taga on	100 000
Vesilind	Libapöder	110 000
Traumfabrik	September	400 000
F-Seitse	Varesesaare venelased. Energeetikud.	240 000
Film Tower Kuubis	Kosmos 68'	200 000
Film Tower Kuubis	Cubaton - El Medico	200 000
Film Tower Kuubis	Jumalik elurõõm	40 000
KOKKU		6 051 690
DOKUMENTAALFILMI ARENDUSTOETUSE LEPINGUD		
F-Seitse	Varesesaare venelased	160 000

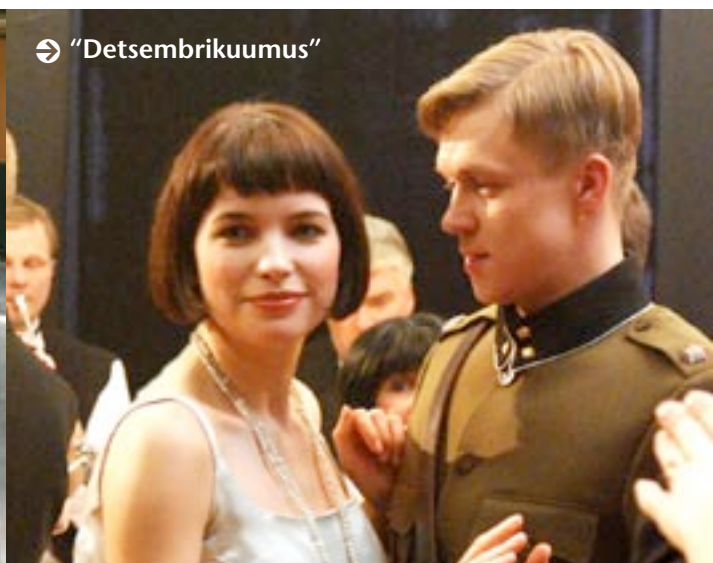
Toetused 2008

FIRMA NIMI/ISIK	PROJEKTI NIMI	SUMMA
Rühm Pluss Null	Et meeldiks kõigile	100 000
Amrion	Lumi punasel lagedal	200 000
Acuba Film	Seal, kus lõpeb luule	100 000
Kosmosemutid	Vähemusolümpia	200 000
Allfilm	Saarte värvid	80 000
Allfilm	Minu onu Eestist	90 000
Allfilm	Õed Soome lahe kahelt kaldalt	100 000
Freyja Film	Evald Okas	100 000
KOKKU		1 130 000
EESTI LOOD		
Rühm Pluss Null	Professionaalne amatöör	60 000
Vesilind	Lehelaste suvi	60 000
Reede	Ingel	60 000
Homeless Bob Production	Imelapsed	60 000
AD Oculos Film	Teaduspõhine toode	60 000
Kuukulgur Film	Tänapäeva dissidendid	60 000
Aestiorum	Meie Eesti Maja	60 000
Meediapartner	Lotovõitja võib	60 000
Allfilm	Sõjamäng	60 000
Allfilm	MC Battle	60 000
Allfilm	Dr Kloun	60 000
Allfilm	parimadaastad.com	60 000
KOKKU		720 000
ANIMAFILMI TOOTMISTOETUSE LEPINGUD		
Eesti Joonisfilm	Mees seisab laua kõrval	1 130 573
Eesti Joonisfilm	Krokodill	2 606 104
Nukufilm	Taevalaul	2 982 036
KOKKU		6 718 713
ANIMAFILMI ARENDUSTOETUSE LEPINGUD		
Eesti Joonisfilm	Eetris	130 200
Eesti Joonisfilm	Tuukrid vihmas	133 000
KOKKU		263 200
LEVITOETUSE LEPINGUD		
Eesti joonisfilm	Priit Pärna DVD	30 000
Luxfilm	Must Peeter	80 000
KOKKU		110 000
SIHTTOETUSE (VARIA) LEPINGUD		
Cinema Nouveau	Osalaemine CineMarti kaastootmisturul	10 000
Amrion	I. Raagi osalemine Palm Springsi filmifestivalil	19 800
Kinoahi	T. Tasuja osalemine montaažialasel täiendkoolitusel	70 000
FIE Mare Raidma	Filmikostüümide säilitamine ja hooldamine	15 000
Profilm	Filmi "Pimedad aknad" taastamise lõpetamine	20 000
Allfilm	K. Miileni erialane diplomiõpe	50 000
Allfilm	T. Toomi erialane diplomiõpe	50 000
Estinfilm	M. Sepping ja J. Lõhmus Berlinales	9 000
Film Tower Kuubis	M. Öunapuu Berlinales	5 000
Homeless Bob Production	K. Kissa Berlinales	5 000
Cinema Nouveau	A. Veeber ja T. Mülbeier Berlinales	9 000
Eesti Joonisfilm	H. Ernits New York'i lastefilmide festivalil	9 700

↻ "Mina olin siin"

↻ "Detsembrikuumus"

FIRMA NIMI/ISIK	PROJEKTI NIMI	SUMMA
Baltic Film Production	M. Kaadi osalemine DocBarcelonal	7 000
MTÜ Eesti Kinoliit	M. Keerdo õpingud Leeds Metropolitan Ülikoolis	25 000
MTÜ Eesti Instituut	Eesti filmipäevade korraldamine Ungaris	30 000
MTÜ Eesti Filmioperaatorite Liit	AFC ja BSC näitus-koolitusel osalemine	18 900
Eesti Rahva Muuseum	5. Tartu visuaalse kultuuri festival Maailmafilm	120 000
Allfilm	P. Rünk, P. Tibbo-Hudgins, I. Felt Berlinalet	9 000
Exitfilm	A. Ahven ja P. Urbla Berlinalet	9 000
Tallinnfilm	M. Vremmert, K. Rajasaare, A. Koppel ja L. Murd Berlinalet	9 000
MTÜ Matsalu Loodusfilmide Festival	6. Matsalu rahvusvahelise loodusfilmide festivali korraldamine	180 000
Vesilind	Wildlife Film Festivalil osalemine	10 000
Luxfilm	P. Pääsuke Cannes'i filmiturul	6 000
Exitfilm	A. Ahven ja P. Urbla Cannes'i filmiturul	10 000
Tallinnfilm	A. Koppel, K. Rajasaare, M. Vremmert ja T. Rohusaar Cannes'i filmiturul	10 000
Allfilm	P. Tibbo Cannes'i filmiturul	6 000
Ahv	R. Urbanik Cannes'i filmiturul	6 000
Estinifilm	M. Sepping ja J. Lõhmus Cannes'i filmiturul	10 000
Homeless Bob Production	K. Kissa ja V. Öunpuu Cannes'i filmiturul	10 000
Amrion	R. Sildos ja I. Raag Cannes'i filmiturul	10 000
Kuukulgur Film	J. Kilmi, A. Tammiksaar ja T. Roosma Sunny Side of the Doc filmiturul	10 000
Kosmosemutid	A. Laigu Sunny Side of the Doc filmiturul	6 000
Cinema Nouveau	A. Veeber ja T. Mülbeier Cannes'i filmiturul	10 000
Amrion	ACE koolitusel osalemine	16 650
Baltic Film Production	Osalemine Pitching du Reel foorumil	7 000
KOKKU		808 050
TULEMUSTOETUS		
Amrion	Klass	70 000
Kuukulgur Film	Jan Uuspõld läheb Tartusse	167 000
Allfilm	Laulev revolutsioon	60 000
Lege Artis Film	Georg	115 000
Homeless Bob Production	Sügisball	88 000
KOKKU		500 000
KÕIK KOKKU		24 586 653

2008. aasta filmitoetustest

Eesti filmidel on olnud kalduvus ajalisel ja temaatiliselt koonduda. Filmitegijad paistavad samal ajal eelistavat suhteliselt lähedase temaatikaga lugusid. Lisaks kalduvad need linastuma ajalisel lähestikku. Nii on 2008. aasta esimene pool möödunud Eesti mängufilmide esilinastusteta ja filmile mõneti iseloomulikult eelistatakse levi alustada pimedatel sügisõhtutel. Paljuski on see tingitud ka tootmisgraafikutest.

2007. ja 2008. aasta filmid ja ideed näitavad, et ümbritsevat püütakse praegu peegeldada noorte kaudu. Ühelt poolt on muidugi tegemist sihtgruppide-retoorikaga. Müütilised "noored" on need, kes statistiliselt käivad kinos ja järelikult kujundavad oma valikutega ka filmikeskkonna. Õnneks ei ole loomingu, filmi, vaatajaskonna ja ressursside vahekorrad nii lihtsakoelised kui statistika pinnalt paistab.

Ent ometi vaatlevad nii kriminaalne „Mina olin siin” (rež Rene Vilbre), ajalooline “Detsembrikuumus” (rež Asko Kase), seikluslik “Vasha” (rež Hannu Salonen) kui urbanistlik muinasjutt “Buratino” (rež Rasmus Merivoo) elu noorte silmade läbi. Paistab, et kirjutajatel ja režissööridel on nende jaoks huvitavaid teemasid lihtsam põimida aktiivsete järelteismeliste maailma kui enese eakaaslaste rutiinide sekka. Juhtumisi on just need lood juba stsenaariumina välja kukkunud tegevuslikumad, filmipärasemad ja sotsiaalsemad kui teised.

Seda enam on kultuurilise institutsioonina hea meel, kui mitte kohustus tervitada juba augustis aasta esimese mängufilmina maailma esimest setukeelset linasteost “Taarka” (rež Ain Mäeots). (Põhja)eestlased saavad viimaks oma ekspansiooni ja ajaloolise umbusu rehabiliteerida. Kas ja kuivõrd kõnetavad Põhja-Eesti vaatajat aga algupärane muusika, etnograafia ja mõõdukas feminism, selgub lahingutandril, mis ei kanna paraku mitte õuka, vaid maailma kalleima kaubamärgi nime.

2008. aastal võtteid alustada soovivad filmid tegelevad noortega võrdlemisi tinglikult. Madalaeel- arvelises “Pangaröövis” (rež Andrus Tuisk, tootja Filmivabrik) seikleb vanglast vabanenud pisikriminaal koos oma õepojaga Lõuna-Eestis. Uued rahvusvahelise mõõtmega filmiprojektid vaatavad aga kaastootmisel järjest sügavamale Skandinaaviasse. Kui mitte esimest korda, siis vähemalt üle aastakümne kaasrahastavad Eesti filmi Rootsi ja Norra. “Püha Tõnu kiusatuses” (rež Veiko Õunpuu, tootja Homeless Bob Production) asub keskastme juht eneseleidmise okka-

☞ “Taarka”

lisele teele. “Lumekuningannas” (rež Marko Raat, tootja F Seitse) kiindub poisiohtu nooruk müstilisesse naisesse ja satub elama jäälossi. Kahe rahvusvahelise projekti osas on tehtud ennetavad otsused, mis jõustuvad täiel määral rahastamise kinnitamisel.

Uutest animafilmidest on toetatud Kaspar Jancise projekti “Krokodill”. Tootmisse on jõudnud ka Mati Küti pikaajaline projekt “Taevalaul”. Oma ametliku stuudiodebüüdi “Eetris” teeb varem tudengitöoga “Light My Fire” tähelepanu äratanud Martinus Klemet.

Üllatavalt tihedaks osutusid nii lühifilmide kui stsenaariumitoetuse taotluste voorud. Mõlemas on valdkonnas on valikute sihiks toetada mitte ainult tugevaid projekte, vaid ka mitmekesisust.

Varia toetuste kasvanud eelarve on toonud kaasa vajaduse neid paremini planeerida. Varasemate aastate olukorra vältimiseks, kui varia toetused am- mendusid praktiliselt juba oktoobriks, järgime teatud piirmäärasid. Üldjoontes kulub varia eelarve olulise- mate festivalide korraldamiseks, turu-, sõidutoe- tusteks ning õpingu- ja koolitustoetusteks. Olulised filmiüritused ja festivalid moodustavad sellest enam kui poole. Endiselt pole võimalik piisavalt toetada väljaspool Eestit tunnustatud rahvusvahelistes filmi- koolides filmierialade õppijaid.

Pärast eelmise aasta mõjusat filmilainet oli selge, et sellele võrdset järellainet oodata oleks liialdus. Tugevaid filme on veel tulemas, kuid kahaneva rahastamise tingimustes on küsimuse all terve filmisektori jätkusuutlikkus ja uuendamise võime.

Karlo Funk
Eesti Filmi Sihtasutuse
peaekspert

Kommentaariid I poolaastal eraldatud dokumentaalfilmide toetustele

Juba mitu aastat on nii, et esimesel poolaastal jagatakse toetusteks ära enamik eelarverahast ning sügiseks jääb n-ö järelnoppimine. Nii on ka tänavu. 9,6 miljonist kroonist on veel jaotamata 1,4 miljonit. On olnud rekordilised voorud. Arendustoetustaotlusi on olnud 33 (rahuldatud 10) ja tootmistoetust on taotletud 29 korral (rahuldatud 15). Lisaks on sõlmitud 8 teise etapi tootmislepingut ning lepingud Eesti kroonika ja 12 Eesti loo tootmiseks.

Projektide hindamisprotseduuri järgides (vt <http://www.efsa.ee/index.php?page=312&>) olid talvises voorus kõige kõige suurema punktisaagiga tootmistoetustaotlused "Vaated" (90,8), 7 motiivi (89,0) ja "Viimased Vene revolutsionäärid" (86,9); arendustoetustaotlused "Varesesaare venelased" (93,9) ja "Et meeldiks kõigile" (75,4).

Kevadises voorus olid aga kõige paljutöotavamad: tootmispakettidest "Seal, kus lõpeb luule" (99,2), "September" (90,6) ja "Varesesaare venelased". Energeetikud (90,1), "Libapöder" (81,3); arenduspakettidest "Vähemusolümpia" (84,1) ja "Saarte värvid" (79,3).

Elu on näidanud, et projektide puhul, mille koondhinne ületab 70, on ka ekspertide arvamused enamasti ühte langenud ja seetõttu on vahe keskmikega alati üsna suur. Kuna toetusi on jagunenud ka projektidele, mille õnnestumise garantiid pole algusest peale sugugi nii veenvad, võib see radikaalide meelest tunduda raiskamine. Vähemradikaalid aga näevad lisaks pingereale ka veel traditsiooni, filmimaastikku tervikuna, vajadust olla pildil ka rahvusvahelises filmitootmises ja veel sadat muud asja, mille hulgas pole vähetähtis ka märkimisväärse kaasrahastuse olemasolu. Stabiilse filmikeskkonna nimel on radikaalsus siin sageli üsna vastutustundetu.

Enamik tibusid loetakse sügisel

Ka esilinastustega on nii, et aasta esimesel poolel linastub väiksem ja pärast suve suurem osa filme. Seni on esilinastunud 9 EFS-i toetatud dokumentaalfilmi (Meelis Muhi „Aljoha“ tehti ilma EFS-i osaluseta). Suvel ja sügisel on oodata aga koguni 18 doki esilinastust millele lisanduvad veel 12 pooltunnist Eesti

lugu). Võrreldes möödunud aasta 25 dokiesikaga, on plahvatus justkui tohtu, kuid arvestama peab, et selleaastaste hulgas on mitmed möödunud aasta hilinejad.

2008. aasta teisel poolaastal peaksid li-nastuma: "Valentin Silvestrov. Dialogid" (režissöör: Dorian Supin; Minor Film), "Ahju taga on" (režissöör: Märten Vaher; Estinifilm); "Jaan Toomik" (režissöör: Marko Raat; Allfilm); "Ants Eskola: olla või mitte olla" (režissöör: Kristjan Paul Virve; Kaos World Studios), "Baruto" (režissöör: Artur Talvik; Eetriüksus), "Surmaretk" (režissöör: Tõnis Lepik; Allfilm), "Kuidas tantsida karudega" (režissöör: Paul-Anders Simma; Vesilind), "September" (režissöör: Ilmar Raag, Traumafabrik); "Tagasitulek" (režissöör: Rein Raamat; Raamat Film), "Must-valge aken" (režissöör: Jaak Kilmi, Eetriüksus), "Valli baar" (režissöör: Manfred Vainokivi; Filmivabrik), "Tundras muutusteta" (režissöör: Dainis Klava; Vesilind), "Viimased Vene revolutsionäärid" (režissöör: Aliona Polunina; Kuukulgur), "Cubaton" (režissöör: Daniel Fridel, Film Tower), "Seal, kus lõpeb luule" (režissöör: Arko Okk; Acuba), "7 motiivi" (režissöör: Marianne Kõrver, Exitfilm), "Jumalik elurõõm" (režissöör: Siiri Timmerman; Film Tower) ja "Laulutaadi hümnid" (režissöör: Ülle Öun; Laara Productions).

Eesti lugudest on tänavu valmimas: "MC Battle" (Allfilm); "Teaduspõhine toode" (AD Oculos Film); "Sõjamäng" (Allfilm); "Dr. Kloun" (Allfilm); "Parimadaastad.com" (Allfilm); "Professionaalne amatöör" (Rühm Pluss Null); "Nõmme raadio" (Kuukulgur); "Ingel" (Reede); "Lehelaste suvi" (Vesilind); "Lotovõitja võib" (Meediapartner); "Imelapsed" (Homeless Bob); "Meie Eesti Maja" (Aestiorum).

Kui lugeda kokku praegu EFS-i toetusega aktiivsed arenduses ja tootmises olevad dokumentaalfilmid, siis saaksime arvuks 50. Seda ei ole sugugi vähe. Pigem võiks hoopis küsida, kas mitte lagi juba ületatud ja oleks viimane aeg hakata tootmistoetuse piirmäära suurendama. Olukorras, kus eelarve kasv aga pidurdub, tuleb seda paratamatult teha kvantiteedi arvelt.

Hea meelega kuulaks sel teemal ka teiste arvamusi. Need võib saata meilile raimo@efsa.ee.

Raimo Jõerand
filmiekspert

EFSi toetatud filmide esilinastused 2008 I poolaasta

⇒ "Must Peeter"

⇒ "Amatöörid"

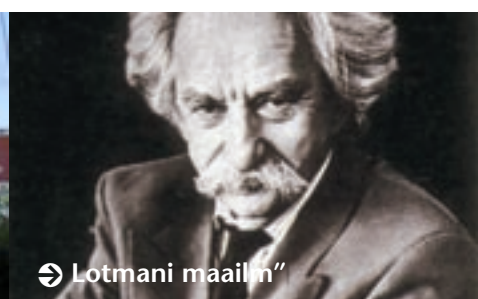
FILM	ESILINASTUS	TOOTJA	PRODUTSENT	REZHISSÖÖR	KESTUS
LÜHIMÄNGUFILMID					
Must Peeter	3/28/08	Luxfilm, Nafta	Priit Pääsuke, Esko Rips	Priit Pääsuke	21
Teine tulemine	3/28/08	Allfilm	Piret Tibbo-Hudgins	Tanel Toom	27
Veresidemed	5/22/08	Baltic Film Production	Marianna Kaat	Kristiina Davidjants	21
Amatöör	5/22/08	Vesilind	Riho Västriik	Marianne Körver	20
					89
ANIMAFILMID					
Dialogos	5/19/08	Eesti Joonisfilm	Kalev Tamm	Ülo Pikkov	5
					5
DOKUMENTAALFILMID					
Dirigendi kõla	1/22/08	Myth Film	Helle Karis	Helle Karis, Peter Murdma	74
Aja meistrid	2/20/08	Exitfilm, Nukufilm	Anneli Ahven, Arvo Nuut	Mait Laas	72
Muskusveise tagasitulek	3/27/08	Vesilind	Riho Västriik	Vasili Sarana	52
Mängija	4/17/08	Exitfilm	Peeter Urbla	Kaupo Kruusiauk	53
Lotmani maailm	5/1/08	Eetriüksus	Kiur Aarma	Agne Nelk	56
BAM	5/1/08	Allfilm	Piret Tibbo-Hudgins	Jouni Hiltunen	72
Fritsud ja blondiinid	5/9/08	Kuukulgur Film	Jaak Kilmi	Arbo Tammiksaar	84
Monument	5/26/08	Freyja Film	Tõnu Virve	Tõnu Virve	56
Uus päev luuakse idakaares	5/29/08	AD Oculos Film	Peeter Brambat	Peeter Brambat	83
Ilusad inimesed	6/9/08	Ikoon	Vahur Laiapea	Vahur Laiapea	59
					602

⇒ "Mängija"

⇒ "BAM"

⇒ Lotmani maailm"

Eesti filmide vaatjad eesti telekanalites

NR	PEALKIRI	KUUPÄEV	KELLAEG	VAATAJAD	REITING (%)	KANAL
1	Kunksmoor	01.01.08	10:00	34 000	2.6	ETV
2	Teatriporgand	01.01.08	19:00	41 000	3.2	ETV
3	Kinnunen	01.01.08	19:20	86 000	6.7	ETV
4	Kapsapea	01.01.08	22:50	81 000	6.3	ETV
5	Film filmist: Kinnunen	02.01.08	11:55	48 000	3.7	ETV
6	Kinnunen	02.01.08	12:20	40 000	3.1	ETV
7	Ramsese vembud	03.01.08	20:05	81 000	6.3	ETV
8	Varjuelu	07.01.08	14:05	1 000	0.1	ETV
9	Operaator Kõps kiviriigis	12.01.08	9:15	34 000	2.6	ETV
10	Noor pensionär	23.01.08	13:20	14 000	1.1	ETV
11	Eesti lood. Tallinn-Tartu	23.01.08	19:30	37 000	2.9	ETV
12	Afganistani armid	23.01.08	1:20	5 000	0.4	ETV
13	Intiimne linn	28.01.08	0:05	23 000	1.8	ETV
14	Buss	29.01.08	13:15	17 000	1.3	ETV
15	Eesti lood. Apteeker	30.01.08	19:30	60 000	4.7	ETV
16	Kuidas tehti Jade Warriori	31.01.08	15:05	2 000	0.2	ETV
17	Põrgupõhja uus Vanapagan	01.02.08	13:05	11 000	0.9	ETV
18	Generatsioon	03.02.08	14:10	22 000	1.7	ETV
19	Eesti lood. Marina	06.02.08	19:30	57 000	4.4	ETV
20	Mehed unustatud armeest	09.02.08	17:00	75 000	5.8	ETV
21	Eesti lood. Putukas ja mõmmi	20.02.08	19:30	33 000	2.5	ETV
22	Tuletoojad. Eesti Kaitseliit	23.02.08	13:00	104 000	8.1	ETV
23	Stiilipidu	23.02.08	21:35	110 000	8.6	ETV
24	Nakitrallid 1-2	24.02.08	8:00	38 000	2.9	ETV
25	Elulood	24.02.08	9:15	26 000	2.4	Kanal 2
26	Usaldus	24.02.08	14:30	62 000	4.8	TV3
27	Tuulepealsed leelod	24.02.08	15:50	92 000	7.2	ETV
28	Lurich	24.02.08	16:00	46 000	3.6	TV3
29	Rukkilill	24.02.08	17:10	122 000	9.5	ETV
30	Hing sees	24.02.08	17:40	32 000	2.5	TV3
31	Nimed marmortahvil	24.02.08	22:55	114 000	8.8	ETV
32	Tuulepealsed leelod	25.02.08	12:30	10 000	0.8	ETV
33	Leelo	25.02.08	13:45	11 000	0.9	ETV
34	Eesti lood. Nägijate maailmas	27.02.08	19:30	59 000	4.6	ETV
35	Jan Uuspõld läheb Tartusse	01.03.08	19:35	116 000	9	Kanal 2
36	Une Instituut	03.03.08	14:10	7 000	0.5	ETV
37	Eesti lood. Kui seda metsa ees ei oleks	05.03.08	19:30	51 000	3.9	ETV
38	Tiim	6.03.08	12:35	11 000	0.9	ETV
39	Maailma -Kristjan	9.03.08	17:10	70 000	5.5	ETV
40	Eesti lood. Savikodu	12.03.08	19:30	46 000	3.6	ETV

Arve ja Fakte

NR	PEALKIRI	KUUPÄEV	KELLAEG	VAATAJAD	REITING (%)	KANAL
41	Tühirand	14.03.08	22:25	65 000	5.1	ETV
42	Eesel, heeringas ja nõialuud	16.03.08	12:30	72 000	5.6	ETV
43	Tom ja Fluffy 1.osa	17.03.08	11:00	18 000	1.4	ETV
44	Tom ja Fluffy 2.osa	17.03.08	11:08	23 000	1.8	ETV
45	Tom ja Fluffy 3.osa	18.03.08	10:55	14 000	1.1	ETV
46	Tom ja Fluffy 4.osa	18.03.08	11:02	16 000	1.2	ETV
47	Tom ja Fluffy 5.osa	19.03.08	11:00	10 000	0.8	ETV
48	Tom ja Fluffy 6.osa	19.03.08	11:06	11 000	0.9	ETV
49	Eesti lood. Maja	19.03.08	19:30	46 000	3.6	ETV
50	Tom ja Fluffy 7.osa	20.03.08	10:55	27 000	2.1	ETV
51	Tom ja Fluffy 8.osa	20.03.08	11:01	21 000	1.6	ETV
52	Tom ja Fluffy 9.osa	21.03.08	8:30	10 000	0.8	ETV
53	Tom ja Fluffy 10.osa	21.03.08	8:37	13 000	1.0	ETV
54	Arabella, mereröövli tütar	21.03.08	8:45	28 000	2.2	ETV
55	Tom ja Fluffy 11.osa	22.03.08	8:30	25 000	1.9	ETV
56	Tom ja Fluffy 12.osa	22.03.08	8:38	27 000	2.1	ETV
57	Tom ja Fluffy 13.osa	23.03.08	8:35	35 000	2.7	ETV
58	Tõrjutud mälestused	25.03.08	13:10	19 000	1.5	ETV
59	Prohvet	26.03.08	4:55	2 000	0.2	Kanal 2
60	Leida lugu	26.03.08	13:15	12 000	0.9	ETV
61	O.M.V.K.	28.03.08	11:00	10 000	0.8	ETV
62	Miriami teater	29.03.08	9:30	27 000	2.1	ETV
63	Pimedad aknad	30.03.08	18:55	90 000	7.0	ETV
64	Kevad südames	31.03.08	15:00	16 000	1.2	ETV
65	Operaator Kõps marjametsas	2.04.08	19:00	29 000	2.2	ETV
66	Eesti lood. Film minu emast	2.04.08	19:30	33 000	2.5	ETV
67	Viimne reliikvia	6.04.08	19:00	90 000	7.0	ETV
68	Laanetaguse suvi	7.04.08	14:50	16 000	1.3	ETV
69	Pärlimees	8.04.08	22:55	32 000	2.5	ETV
70	Eesti lood. Ihust ja hingest	9.04.08	19:30	24 000	1.9	ETV
71	Teisel pool pidalitõbe	10.04.08	13:15	17 000	1.3	ETV
72	Verekivi	13.04.08	19:05	87 000	6.8	ETV
73	Kilplased	13.04.08	20:20	49 000	3.8	ETV
74	Prohvet	14.04.08	4:50	2 000	0.2	Kanal 2
75	Une Instituut	15.04.08	22:55	19 000	1.5	ETV
76	Eesti lood. Lumehobuste peremees	16.04.08	19:30	23 000	1.8	ETV
77	Elu maitse	18.04.08	22:45	13 000	1.0	ETV
78	Jüri- see mulk 1.osa	19.04.08	15:45	32 000	2.5	ETV
79	Jüri- see mulk 2.osa	19.04.08	16:46	31 000	2.4	ETV
80	Kuidas tuli Kevade	20.04.08	19:30	73 000	5.7	ETV
81	Ilvese lugu	23.04.08	12:20	13 000	1.0	ETV
82	Eesti lood. 24/1 ehk alla 7 aastastele keelatud	23.04.08	19:30	22 000	1.7	ETV
83	Kutse	25.04.08	11:00	15 000	1.2	ETV
84	Hing on sees	25.04.08	14:10	6 000	0.5	ETV
85	Igavese armastuse sõdalane	26.04.08	22:50	45 000	3.5	ETV
86	Kevade	27.04.08	19:00	104 000	8.1	ETV
87	Agü Sihvka annab aru	28.04.08	15:40	15 000	1.1	ETV
88	Miks see just meiega juhtuma pidi	30.04.08	19:30	36 000	2.8	ETV
89	Aljoša	01.05.08	21:30	98 000	7.6	ETV

Arve ja Fakte

NR	PEALKIRI	KUUPÄEV	KELLAEG	VAATAJAD	REITING (%)	KANAL
90	Aljoša	02.05.08	11:00	21 000	1.7	ETV
91	Inimese ja looduse tasakaal	03.05.08	19:30	58 000	4.5	ETV
92	Suvi	04.05.08	19:05	108 000	8.4	ETV
93	Prohvet	05.05.08	3:50	2 000	0.2	Kanal 2
94	Miks see just meiega juhtuma pidi	05.05.08	15:10	14 000	1.1	ETV
95	Nuga	6.05.08	22:00	43 000	3.3	ETV
96	Nuga	7.05.08	11:30	11 000	0.9	ETV
97	Eesti lood. Nagu noor jumal	7.05.08	19:30	29 000	2.2	ETV
98	Maraton	10.05.08	16:15	11 000	0.8	ETV
99	Kuidas tehti Jade Warriori	10.05.08	17:50	25 000	2.0	ETV
100	Kunksmoor	11.05.08	19:00	32 000	2.5	ETV
101	Keskpäev	12.05.08	14:50	12 000	0.9	ETV
102	Koer, lennuk ja laulupidu	13.05.08	22:05	40 000	3.1	ETV
103	Koer, lennuk ja laulupidu	14.05.08	11:30	7 000	0.6	ETV
104	Eesti lood. Kahe näoga saar	14.05.08	19:30	52 000	4.0	ETV
105	Vastutuulesaal	15.05.08	23:00	22 000	1.7	ETV
106	Vastutuulesaal	16.05.08	12:25	6 000	0.4	ETV
107	Sügis	18.05.08	19:05	144 000	11.2	ETV
108	Pesupäev ehk väike linnuaabits	24.05.08	19:00	35 000	2.7	ETV
109	Siin me oleme	25.05.08	19:00	109 000	8.5	ETV
110	Pesupäev ehk väike linnuaabits	25.05.08	23:55	13 000	1.0	ETV
111	Körini!	27.05.08	22:00	65 000	5.0	ETV
112	Körini!	28.05.08	11:30	11 000	0.8	ETV
113	Tagasitulek koju	29.05.08	23:00	18 000	1.4	ETV
114	Tagasitulek koju	30.05.08	12:20	1 000	0.1	ETV
115	Sundasunik	31.05.08	19:00	41 000	3.2	ETV
116	Elu pisiasjad	31.05.08	19:00	-	0	Kanal 11

☞ "Körini"

☞ "Ilgavese armastuse sõdalane"

MEDIA International ja MEDIA Mundus

MEDIA 2007 programmi üks eesmärke oli tugevdada koostööd kolmandate riikidega. Nüüdseks on Euroopa Komisjon jõudnud konkreetsete tegevusteni, kuidas filmitööstuse erinevad valdkonnad saaksid MEDIA riikides ja kolmandates riikides rohkem koostööd teha.

Ettevalmistav meede MEDIA International võeti Euroopa Parlamendis vastu 13. detsembril 2007, eelarveks 2 miljonit eurot. Meetme sisuks on tugevdada vastastikkuse abi põhimõttel koostööd Euroopa Ühenduse ja kolmandate riikide audiovisuaalsektorite vahel. Tegevused, mis selle raames plaanitud on järgmised: 1. Jätkukoolitus (continuous training) – audiovisuaalsektori koolituste korraldamine EL ja kolmandate riikide vahel; 2. Audiovisuaalteoste promotsioon – filmilevitajate vahelise koostöö edendamine; 3. Kinode võrgustike loomine.

Eelpool nimetatud meetmete rakendamiseks on Euroopa Komisjon avanud taotlusvooru, mille tähtaeg oli 13. juuni 2008. Sisuliselt tähendab toetuskeem seda, et toetust saab näiteks taotleda EL27-s tegutsev koolitusorganisatsioon kui ta leiab omale partnerorganisatsiooni kolmandatest riikidest, kes vastab mingitele teatud kriteeriumitele. Lisainfot ja juhised leiab siit: http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm.

Euroopa Komisjon valmistab ette veel üht tegevusliini – nimelt MEDIA Mundust, mis on mõeldud samuti kolmandate riikidega kultuuri ja majandussu-

☛ Euroopa päev Cannes'is, kus Veiko Õunpuu nimetati Euroopa Talendiks ning ministrid arutasid MEDIA laienemist kolmandatesse riikidesse.”

hete tugevdamiseks. Sellega püütakse leida võimalust siduda Euroopa audiovisuaalteoste arenduse, levi ja promotsiooni valdkonnad kolmandate riikide vastavate valdkondadega. Euroopa Komisjon on sellel arvis korraldanud avaliku online konsultatsiooni, mida on kõigil võimalik täita kuni 25. juunini MEDIA veebilehel: http://ec.europa.eu/information_society/media/mundus/index_en.htm.

Anu Ernits
MEDIA Desk Eesti juht

Avatud taotlusvoorud

Taotlusvoor 28/2007: Valikuline kinolevitoetus, tähtaeg 1.07

Taotlusvoor 29/2007: I2I Audiovisual, tähtaeg 7.07

Taotlusvoor 11/2008: Promotsioon/filmiturud, tähtaeg 4.07

Taotlusvoor 12/2008: Promotsioon väljaspool MEDIA riike, tähtaeg 9.07

Järgmine arendustoetuse taotlusvoor peaks avanema augustis, tähtaegadega novembris 2008 ja aprillis 2009. Toetuskeemis suuri muudatusi oodata ei ole. Suve jooksul peaks avanema ka filmiturgude vooru teine tähtaeg, mis on mõeldud tegevustele 2009 aasta teises pooles.

Koolitused ja stipendium

MEDIA koolitustele on MEDIA Desk Eesti sõlminud sel aastal 9 sihttoetuse lepingut kogusummas 126 709 krooni. Aasta lõpuni on jagada veel 61 500 krooni. Kõigil, kel huvi MEDIA pakutavate täiendkoolituste vastu või tarvilik toetus koolitusel osalemiseks, tasub ühendust võtta MEDIA Deskiga (tel.6276065, www.mediadesk.efsa.ee).

Eesti film festivalidel ja filmiturgudel

Kuigi Eesti edukast filmiaastast 2007 tehakse meedia vahendusel tähtsündmus, ei ole objektiivselt võttes siiski tegemist millegi erilisega – Eesti astus lõpuks ometi väärikalt teiste Euroopa filmiriikide ritta ja loodetavasti püsib seal arvestatava tegijana ka edaspidi.

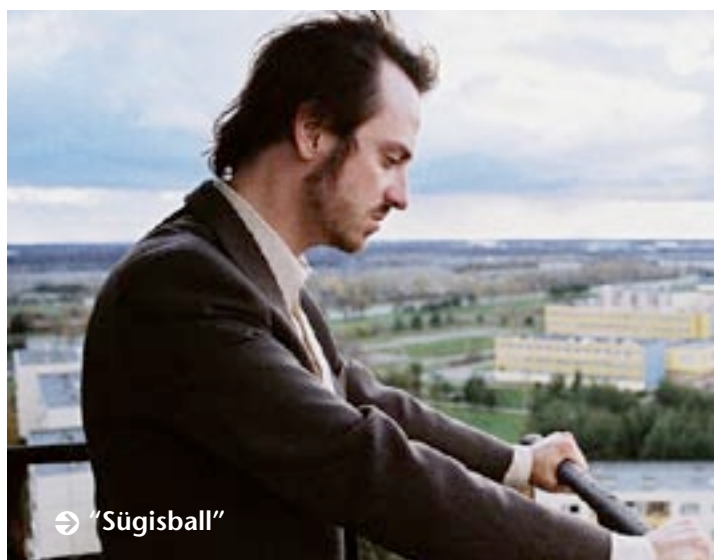
Fakt, et üks kultuur suudab end teiste jaoks ka kinolinal arusaadavaks teha, peaks olema elu-terve norm, mitte üleloomulik saavutus. Siiski on hea tõdeda, et jah – spordi kõrval suudame me silma paista ka milleski muus.

Meie jaoks oli õnnelik tõsiasi, et mitme filmi edu festivaliringkondades sattus samale hetkele. See võimaldas rääkida „voolust“ või „liikumisest“, kuigi sisuliselt oli uniformsust raskem tuvastada. Mingi järelduseni võib jõuda ka siis, kui analüüsida filmide meediakajastust. Eetikaküsimusi mitte puudutades tuleb siiski nentida, et ühiskondlik poleemika „Magneuse“ või „Natside ja blondiinide“ ümber näitab vaid üht - film on muutunud ühiskondliku arvamuse kujundamisel arvestatavaks jõuks.

Kui tulevikus võime markeerida aastat 2007, kui aastat, mil me saime hakata rääkima „Eesti filmist“ kui eraldi nähtusest, siis millisena hakkab edaspidi paistma aasta 2008?

Filmiturud

Eesti Film on aastast aastasse linastustega väljas olnud nii Berliini filmiturul „European Film Market“ kui Cannes'i filmiturul „Marche du Film“. Nii ka sel aastal. Berliinis oldi väljas nelja filmiga – „Kuhu põgenevad hinged“, „Georg“, „Sügisball“ ja „Klass“ – ning Cannes'is samuti neljaga: „Sügisball“, „Kuhu põgenevad hinged“, „Georg“ ja „Mina olin siin“. Rene Vilbre uus mängufilm „Mina olin siin“ linastus Cannes'is küll olude sunnil mittetäielikus versioonis, aga leidis vaatajaskonna seas hea vastuvõtu. Linas-

tusel tundsid filmi vastu huvi päris mitmed festivalid ja selle tulemusena esilinastub film nüüd Karlovy Vary kõrvalprogrammi „East of the West“ võistlusprogrammis. Mängufilmidest rääkides on selge, et järelduste tegemiseks on veel liiga vara. Aasta teisel poolel esilinastuvad täispikkadest filmidest nii „Mina olin siin“, „Taarka“ kui „Detsembrikuumus“ ja eks aeg näitab, kuidas neil filmidel kodus ja välismaal minema hakkab.

Mängufilmid

Eesti mängufilmide võidukäik jätkub ka sel aastal, ning uute filmide puudumisel teevad ilma samad, juba festivaliringkondades tuttavad linasteosed. Kõige rohkem on festivalidel rännanud Ilmar Raagi „Klass“, kes on kogunud sel aastal kokku 26 festivalikülalastust. „Klassi“ on sel aastal „Parima filmi“ tiitli vääriliseks pidanud nii Stockholmi noortefilmide festival, kus filme hindasid teismelised noored, kui Rooma sõltumatute filmide festival. Vaid nädal tagasi tuli rõõmustav uudis ka Festroia festivalilt Portugalis, kus „Klass“ võitis zhürii eripreemia.

Ka „Sügisball“ on jätkanud oma edukäiku ja linastunud 21 festivali programmis. Sealhulgas hinna-

ti Transilvaania filmifestivalil Cluj linnas Rumeenias „Parima operaatoritöö“ auhinnaga Mart Tanieli. Oma esimesed rahvusvahelised auhinnad võitis ka palju kõmu tekitanud „Magnus“. Filmi peeti *Grand Prix'* vääriliseks Praha Febiofesti festivalil ja mainekalt goEast festivalilt Wiesbadenis toodi ära koguni kaks auhinda - Parima Filmi tiitel ja Euroopa filmikriitikute ühingu FIPRESCI preemia.

Tegemist pole siin pingereaga, vaid tõdemusega, et huvi Eesti filmide vastu on endiselt üleval.

Animafilmid, dokid ja lühifilmid

Endiselt edukalt läheb ka animafilmidel. Nii Eesti Joonisfilm kui Nukufilm on käinud ja end näidanud igasugustel festivalidel. Nukufilmi statistika on täiesti imetlusväärne – 19 filmil on kokku olnud 95 festivaliosalust.

Lühifilmidest on ehk kõige enam huvi äratanud Priit Pääsukese „Must Peeter“, mida pidas võistlusprogrammi vääriliseks Tampere lühifilmide festival, ning filmi vastu on huvi tundnud ka mitmed teised.

Kuna lühifilme tuli käesoleva aasta esimese pooles välja koguni kuus – „Teine tulemine“, „Must Peeter“, „Amatöörid“, „Veresidemed“, „Kontrolör“ ja Prantsuse-Eesti ühitööna valminud „Teisel pool“ – siis on neid lihtne ka koos ühtse pakatina pakkuda. 2008 on olnud hea aasta ka dokumentalistikale. Värske keskete ideedega filmid nagu „Mängija“, „Lotmani maailm“, „Natsid ja blondiinid“ või „Aja meistrid“ ei vaja festivali valijatele pikka selgitamist

ega aktiivset müügitööd. Filmid räägivad enda eest ise.

Retrospektiivid

Eraldi filmiürituste kategooriana võib 2008. aastal välja tuua Eestiteemalised retrospektiivid, mis pakuvad filmide näitamise kõrval ka vaatajatele võimaluse tutvuda kultuurilise kontekstiga laiemalt.

Aprillikuus näitas laialdast Eesti animatsiooni retrospektiivi Lucca filmifestival Itaalias - linastus koguni 41 Eesti animafilmi erinevatest ajastutest ning eriprogrammide raames tutvustati nii Elbert Tuganovit ja Heino Parsi, Mati Kütti kui Priit Pärna. Eesti meistrid teenisid festivali kataloogis ära ka auväärseid hüüdnimesid: Elbert Tuganovit austati nimega „il Patriarca“, Heino Parsi epiteediga „il Poeta“, Priit Pärna hüüdnimeks sai „il Campione“ ja Mati Küti kirjeldamiseks sobis nimi „il Mago“. Veidi humoorikad, aga ometi kõnekad hüüdnimesid näitavad aupaklikkust, mida Eesti tippanimaatorite vastu tuntakse.

Juuni algul austas Priit Pärna elutöö preemiaga Zagrebi animafestival, kus linastus ka kogu Pärna filmograafia ja ka Hardi Volmeri dokfilm „Mees animatsioonist“. Kokku 16 filmi oli jaotatud kolme Priit Pärna eriprogrammi.

Ette rutates olgu öeldud, et sügisel plaanib Firenze Festival dei Popoli näidata laiaulatuslikku Balti riikide dokumentaalfilmide retrospektiivi. Valikuid kogu Eesti filmiajaloo vältel üles võetud dokumentaalfilmidest teeb valimiskomisjon juba praegu.

Tristan Priimägi
EFSi välissuhete juht

➔ „Idealmaastik“: Külvivolnik (Arvo Kukumägi) sunnib külvama, kui põld on märg ja masinat ei kanna.

Eesti film 100: vol 8

Seoses Eesti Vabariigi 90. juubeliga on Filmiarhiiv EF 100 egiidi all koostöös kultuuriministeeriumiga taastanud Theodor Lutsu 1927.aasta filmi „Noored kotkad“ - seiklusrikas lugu rohkete põnevate lahingustseenidega ja mõningate lembe-episoodidega, kus üliõpilane, sepp ja talusulane lähevad võitlusse vaenlasega Eesti iseseisvuse ja vabaduse eest Eesti Vabadussõjas.

Oskar Lutsu noorema venna lavastatud „Noored kotkad“ on üks vähestest enne Teist Maailmasõda valminud Eesti mängufilmidest, mis on õnneks peaaegu täielikult säilinud. Säilinud kujul taastati film arhiivi jaoks, kuid filmi levivariandi tarbeks tehti ka mõningaid muudatusi. Filmi leviprojekti vedas Jaak Lõhmus, levitab OÜ Taska Productions. 22.-24. veebruarini toimusid pidulikud kontsertesitused Jõhvi, Estonia, Vanemuise ja Pärnu kontserdimajades sümfooniaorkestri saatel. Film on saadaval ka DVD-l.

Kuna „Noored kotkad“ pidi kindlasti valmima vabariigi aastapäevaks 24. veebruaril ja töö toimus samas Digital Film Finlandis, kus töös oli juba ka

➔ Arvo Kukumägi (külivolinik) ja Reet Paavel (pioneerijuht) Peeter Simmi filmis „Ideaalmaastik“.

Peeter Simmi „Ideaalmaastik“, siis tähendab see, et „Ideaalmaastik“ valmib plaanitud veidi hiljem ehk esimene koopia valmib augusti alguses. Tallinnfilm toodab dokumentaali filmi valmimisest, mille võttes juba toimunud. Filmi režissöör on Anne-Mari Neider, stsenaarist Margit Kilumets. Filmist valmib kaks koopiat ja lõpuks jõuab see koos lisadega DVD-le.

Vahepeal on Nukufilmis lõpetatud Priit Pärna kuue animafilmide taastamine ja juba on pilt korras filmidel „Nael 1“, „Park“ ja „Põhjakonn“. Järges ootavad veel „Peetrikese unenägu“, „Ott kosmoses“, „Hiirejaht“ ja „Inspiratsioon“. Pärna filmidest valmisid ka uued koopiad ja need koos teiste Tallinnfilmi filmidega on käinud juba festivalidel Itaalias Luccas ja Poolas. Taastatud animafilmide vastu tunnevad festivalid küllaltki suurt huvi.

Dokumentaalfilmidest taastame järgmisena Lennart Meri Tallinnfilmis toodetud dokumentaalfilmid „Linnutee tuuled“ ja „Veelinnu rahvas“, tööga on juba alustatud. Loodame Lennart Meri filmipärandi saada DVD-le tema 80. sünniaastapäevaks märtsi lõpus 2009. Projekt on saanud algusfaasi toetuse kultuuriministeeriumist, koostöö ja toetava sõna on andnud Vabariigi Presidendi Kantselei Rainer Saksaga ja Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus Kadri Liigiga eesotsas.

EF 100 on oma eesmärgi ja tegevuskava tutvustanud nii kultuurikomisjonile kui kultuuriministeeriumile ja teinud kirjalikult ettepaneku kuulutada

aasta 2012 Eesti filmi aastaks. Kultuuriministeerium ja kultuurikomisjon leidsid idee olevat sümpaatse ja avaldasid sellele põhimõttelist toetust.

EF 100 jaoks on oluline tuntuuse tõstmine ja avalikkuse informeerimine meie töödest ja tegemistest. Avaldasime EF 100 erilehe 25.aprilli Sirbi vahel ning samuti ilmus EF 100 lehekülj 30.aprilli Postimehes. Seda traditsiooni on kavas jätkata.

Et info EF 100 kohta oleks ka rahvusvahelisel tasandil kättesaadav, käib töö praegu www.ef100.ee ingliskeelse versiooniga. Samuti püüame Kunstiakadeemia animatsiooni osakonna tudengite abil EF 100 logo liikuma panna.

Filmimuuseumis on paralleelselt Ajaloomuuseumi näitusega „Iseolemise tahe. 90 aastat Eesti Vabariiki“ käivitunud dokumentaalfilmide sari „Ajavaade“ EFS-iga koostöös. Filmimuuseumi tänavune põhitegevus on aga materjali kogumine, kirjeldamine ja püsinäituse ettevalmistamine. Kahanevate eelarvete faasis ei saa suuremaid ettevõtmisi planeerida.

Filmiarhiiv on avaldanud Eesti Kultuurifilmi kataloogi (1933-1940), milles on trükitud ka 2006.aastal kinomajas toimunud Eesti Kultuurifilmi 75.aastapäevale pühendatud konverentsi sõnavõttud.

Veel taastab Filmiarhiiv filmi Johannes Pääsukese ülesvõetud laulupeost 1913.aastal, loodetavasti saab tänavu korda ka 1938.aasta laulupeo filmi heli ja pilt ning 2009.aasta üldlaulupeo auks antakse need kõik välja DVD-l.

Lõpuks ka uudis, mida vähemalt arhiivi rahvas oli kaua oodanud ja mis omab tähtsust kõigile valdkonnas töötavatele inimestele - Eesti Filmiarhiiv võeti aprillis rahvusvahelise filmiarhiivide föderatsiooni FIAP liikmeks. Õnnitleme! Osalemine juba 70 aasta vanuse ülemaailmse organisatsiooni töös annab meie arhiivile parema juurdepääsu uuele erialasele informatsioonile ja pakub uusi koostöövõimalusi.

Annika Koppel
Eesti Film 100 projektijuht

➔ „Noored kotkad“

Esilinastused juuli - oktoober

MÄNGUFILMID

Taarka

11. august 2008

Täispikk mängufilm, Exitfilm
P: Anneli Ahven; R: Ain Mäeots

Mina olin siin

11. september 2008

Täispikk mängufilm, Amrion
P: Riina Sildos; R: Rene Vilbre

Detsembrikuumus

16. oktoober 2008

Täispikk mängufilm, Eetriüksus
P: Artur Talvik; R: Asko Kase

LÜHIMÄNGUFILMID

Kontrolör

September 2008

Lühimängufilm, Revolver Film
P: Karin Reinberg; R: Jüri-Ilmar Shestakov

Teisel pool

August 2008

Lühimängufilm, Average Monkey
P: Riin Urbanik; R: Samuel Jacquemin

DOKFILMID

Ahju taga on

Juuli 2008

Dokumentaalfilm, Estinilm
P: Mati Sepping; R: Märten Vaher

Ants Eskola: Olla või mitte olla

August 2008

Dokumentaalfilm, Kaos World
P: Kristjan Paul Virve, Margus Pahtma; R: Kristjan Paul Virve

Surmaretk

11. september 2008

Dokumentaalfilm, Allfilm
P: Ivo Felt; R: Tõnis Leppik

Toomik

September 2008

Dokumentaalfilm, Allfilm
P: Ivo Felt; R: Marko Raat

Mis selles head on

September 2008

Dokumentaalfilm, Filmivabrik
P: Marju Lepp; R: Manfred Vainokivi

September

22. september 2008

Dokumentaalfilm, Traumfabrik
P: Kiur Aarma; R: Ilmar Raag

Tundras muutusteta

September 2008

Dokumentaalfilm, Vesilind
P: Riho Västriku; R: Dainis Klava

Kuidas tantsida karudega

September 2008

Dokumentaalfilm, Vesilind
P: Riho Västriku; R: Paul-Anders Simma

Valentin Silvestrov. Dialoogid.

September 2008

Dokumentaalfilm, Minor Film
P: Dorian Supin; R: Reet Sokmann

ANIMAFILMID

Elu ilma Gabriella Ferrita

September 2008

Animafilm, Eesti Joonisfilm
P: Kalev Tamm; R: Priit Pärn

Porgand suvitab

September 2008

Animafilm, Nukufilm
P: Arvo Nuut; R: Pärtel Tall

Miriama värvid

September 2008

Animafilm, Nukufilm
P: Arvo Nuut; R: Mari-Liis Bassovskaja, Jelena Girlin

Kaasasündinud kohustused

Oktoober 2008

Animafilm, Nukufilm
P: Arvo Nuut; R: Rao Heidmets

Lili

Oktoober 2008

Animafilm, Nukufilm
P: Arvo Nuut; R: Riho Unt

Mitte ainult friikidele

Veebruarist kinos Sõprus käivitunud väärtfilmiprogrammi „Ainult friikidele“ süünd ja läbiviimine on olnud algusest peale puhvas rõõm.

Kui alguses tundus idee tuua kõik oma lემikfilmid suurele ekraanile 35 mm filmilindil ja loota, et saal on publikust pungil, ausalt öeldes kergelt naiivne, siis praeguseks on sellest saanud meeldiv reaalsus.

Kohalike filmitegijate toel ellu kutsutud filmiprogrammi raames on seni ekraanile jõudnud 9 filmi – Eestis juba tuntumate tegijate Werner Herzogi, Mike Leigh', Jean-Pierre Melville'i jt parimate tööde hulgas ka Alejandro Jodorowsky „El Topo“ ja Alain Corneau „Série Noire“. Nii Jodorowsky kui Corneau' filme näidati Eestis suurel ekraanil esmakordselt. Niiöelda esmalinastused tulevad sel aastal veel kahel Ameerika päritolu tipprežissööril – linastuvad John Cassavetese „Naise parimad aastad“ ja Hal Hartley „Usaldus“.

Programmi valitud filmid ei ole olnud juhuslikud. Valik on tehtud eesmärgiga linastada võimalikult ainulaadse filmikeelega teoseid, mis on ühel või teisel (või mitmel) moel pannud puhuma uued tuuled filmikunstis ja millel on oma kindel koht filmiajaloo. Need filmid pakuvad poeetilist esteetikat ja intellektuaalset naudingut nii kogenud filmivaatajale kui ka neile, kes on alles avastamas filmimaailma võluisid.

Regulaarselt iga linastusnädala eel ilmuv „Ainult friikidele“ erileht ning seansile eelnevad lühiloengud erinevate filmikriitikute ja -teoreetikute poolt on olnud harivad lugeda-kuulata ning aidanud kinopublikul mõista konkreetse filmi sündimise tagamaid. Tuues vaatajani filmiajaloo eredamad teosed koos „kasutamispõetusega“, on „Ainult friikidele“ programm astunud suure ja vajaliku sammu Eesti kinopubliku filmiharituse taseme tõstmisel.

Seda kõike tehakse koostöös Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakooliga, ent partnereid on programmil enamgi. Märkimist väärib, et programm linastub täismahus ka Athena Keskuses Tartus, kolmandik Eestis linastuvatest filmidest jõudis ka Kino Riga ekraanile Lätis ja Vilniuse Skalvija saali Leedus. Enamik filme linastub inglisekeelsete subtiitritega, järgmine hooaeg peaks tooma eestikeelse tõlke kogu programmile.

2008. aasta „Ainult friikidele“ programmi lõpetab 28. juulil väärikalt Béla Tarr seitsmetunnine suurteos „Saatana tango“. Filmi linastumise ja friigiprogrammi lõpetamise auks tuleb Eestisse ka režissöör ise. Kindlasti on plaanis kohtuda nii filmitegijate, tudengite kui ka ajakirjanikega. See on kohtumine, mille puhuks tasub mõnusest õunapuualusest võrkiigest välja pugeda ja kinno tulla.

Suur ja soe aitäh kõigile, kes on meid sõna ja teoga aidanud. Kohtumiseni kinos!

Tiina Savi
„Ainult friikidele“
programmi juht

„Ainult friikidele“ programmis linastunud filmid

- VÄRDJAD (Freaks, USA 1929). R: Tod Browning
- HIRMSAD LAPSED (Les Enfants terribles, Prantsusmaa 1950). R: Jean-Pierre Melville
- CHUNGKING EXPRESS (Chongqing Senlin, Hongkong 1994). R: Wong Kar-Wai
- ÜÜRNIK (Le Locataire, Prantsusmaa 1976). R: Roman Polanski
- EL TOPO (Mehhiko 1970). R: Alejandro Jodorowsky
- PLUMBUM (Plumbum, ili opasnaja igra, NL 1986). R: Vadim Abdrashitov
- KLAASIST SÜDA (Herz aus Glas, Saksamaa 1976). R: Werner Herzog
- ALASTI (Naked, UK 1993). R: Mike Leigh
- SÉRIE NOIRE (Prantsusmaa 1979). R: Alain Corneau

Viimased selle hooaja linastused kinos Sõprus:

- 30.06 USALDUS (Trust, USA 1990). R: Hal Hartley
  - 14.07 NAISE PARIMAD AASTAD (A Woman Under the Influence, USA 1974). R: John Cassavetes
  - 28.08 SAATANA TANGO (Satantango, Ungari-Saksamaa-Šveits 1994). R. Béla Tarr
- Athena Keskuses linastuvad filmid päev hiljem.

Muutumise aeg

„Kinobuss tuleb!”, on signatuur, mida juba seitse korda on sumedatel Eestimaa agustikuu öödel välja hütud.

Ja nüüd on kätte jõudnud kaheksas kord! Taaskord üle Eesti, ikka 15-ne maakonna väikeasulates peatudes, traditsiooniliselt filmitöötoa ja filmidega. Kinobussi suvetuuri formaat on kindlalt Eestimaa suvedes kanda kinnitanud.

Seitse aastat tegutsemist on piisavalt pikk aeg, et teha korrekture nii oma plaanides kui ka käitumistavades. Öeldakse, et inimese iseloom muutuvat iga seitsme aasta tagant. Olgu selle inimese enda olemusega kuidas on, aga Kinobussi käitumissuundi muutavad inimesed küll – vastavalt sellele, mis parajasti kõige tähtsam. Kaheksa on selline huvitav number - kui ta külili lükata saab sellest lõpmatuse märk... Ja ilmselgelt on see märk sellest, et kaheksas suvetuur ning kaheksanda tegutsemisaasta algus toovad nii Kinobussi kui ka Kinobussi publiku jaoks kaasa uued sündmused, värsked lahendused, põnevad projektid ....

Buss, lodi, rong

„Kinobuss tuleb” toimub sel korral Eesti Vabariik 90 juubeli egiidi all. Ka eelnevatel aastatel on meil ikka mõni juubel olnud pidada, sel aastal siis ehk see kõige pidulikum. Kõikide takistuste kiuste, pakume taas midagi erilist – aastaid KinoBussi ja eelmisel suvel esmakordselt KinoLodja kujul rännanud suvetuur, on sel aastal lisaks kõigile teistele liiklusvahenditele ka KinoRongi kujul!

Põhjus on ju lihtne. Vabadussõja võidu saavutamisel mängisid olulist rolli soomusrongid ning seetõttu on kõige toredam ja Kinobussilikum ajalugu taas-visualiseerimine. Seekord küll oma “kahurid” valge lina ja mitte vaenlaste poole suunates.

Esitlemisele tulevad uued ja kõige uuemad Eesti kino teosed (lisaks ka mõni üllatus, mis hetkel veel saladus!). Põnevust ja vaheldust lisab üldprogrammi kindlasti Theodor Lutsu 1927 aastal valminud film “Noored kotkad”, mida live-muusikaga helindab haigla-rocki viljelev ansambel Kosmikud.

Programmile lisab kirevust ja elevust ka Emajõe

Lodjaseltsi uudne „rändav lodjakoda” – paikades, kuhu hansalodi Jõmmu ei sõida, on esindatud lodjaliste vahva käsitöökoda – puu-, köie-, ja tõrvakoda ning väike viikingilaev, mis tuuri jooksul inimeste silme all peab valmima.

Eksootiline soomurong ja loomavagunid! Film filmis... Taarka esilinastus filmi sünnipaigas Meremäel. Filmikogumik „Seks ja surm” ja palju muud põnevat!

Kõige tähtsam on siiski kino viimine inimesteni, mitte liiklusvahendid. Samas üks toetab teist, sest oluline on protsess - ainult tulemuse nimel tegutsemine on vaid osa rõõmusest. Ei saa alahinnata ka tegemise rõõmu, sest ikka peaks toimetama sellega, mida teha meeldib. Meie teeme endale ja rahvale meeldivaid sõite 25. juulist kuni 11. augustini!

Kinobussinduse vormiga alustades, seitse aastat tagasi, oli peamine eesmärk kino koju kätte viia ainult väikestesse kohtadesse ja sinna, kus kino ei ole. Aastaid seda põhimõtet järgides on külastatud väikelinnasid, -asulaid, -külasi ehk neid kuhu on kutsutud. Eesti on piisavalt suur ja väikesteid kohti leidub alati, kuid Eesti on ka piisavalt väike, et ühe küla nimi vahetub teise küla nimega mõnesajameetri sees. Kinobussi ringsõidu tõsiasjaks on muutunud fakt, et inimeste tegelik jaotumine on tunduvalt „väiksem” külade arvust, mistõttu aastate jooksul on juhtunud see, et pea kõik külavaheteed on ikka (taaskord) läbi sõidetud. Vahelduse puudumisel võib eesmärk rutiinseks muutuda ja Kinobussi pole tehtud rutiini pärast. Kindlasti on ka rutiinus vajalik, kuid mitte filmide vaatamisega seonduvalt. Ja seetõttu otsime muutusi.

Kinobuss muutub veelgi

Kinobussitamine on popp, seda võib tõdeda. Isegi leedukad koopeerisid meie pealt, nüüd on neil oma Kinobus – ise tunnistasid üles. Aastake tagasi tundsid huvi noored sakslased, kes samadel põhimõtetel suvist filmtuuri korraldavad – ainult ühest Euroopa riigi linnast teise rännates. Nende suur plaan oli tulla filmidega merd mööda ja seilata laevaga – ikka sarnaselt kui Kinobuss, ainult liiklusvahendina on purjelaev. Film käsikäes keskkonna teemaga kulmineerub eestlaste jaoks 9. – 12. augustini Narva-Jõesuus, kus toimub rahvusvaheliseks

rändavaks filmi- ja keskkonnanafestivaliks kujunenud projekt Moving Baltic Sea.

Läänemere äärseid riike ühendades, on festivali moto „film läbi keskkonna ja keskkond läbi filmi” oluline sümbol ühiste probleemide ja filmikultuuri tavade kajastamiseks, erinevaid rahvusi kokku tuues ja uusi kontakte luues. Midagi sellist pole varem tehtud ja taas on meil rõõm olla esimeste ja ka tegijate seas!

Sel korral Kinoliikuri transformeerumine bus-sist lodjaks ja rongiks ja purjekaks on vaid välised märgid. Märgid mis lasevad midagi aimata. Kinobussist on saanud üle-Eestiliselt tuntud kaubamärk. Kinobuss on pidevalt oodatud nii filme näitama kui koolitama. Koolitama nii kooliõpilasi kui erinevate organisatsioonide töötajaid visuaalse oskuse arendamisel, aga ka näiteks koostöö õpetamise pärast – filmitegemise koolitus olla üks paremaid tiimitööd arendavaid tegevusi - kinnitavad tellijad.

Kinobussil on ligi viiskümmend kinopunkti üle Eesti, kohtades kus varem kino polnud – nüüd on. Ka filmitegijate poolt on tajutav avarama maailmapildi tunnetamine – hea meel on tõdeda, et aina enam pöörduvad produtsendid varakult Kinobussi poole, et linastada oma uut filmi üheaegselt võimalikult paljudes kohtades üle riigi. Ka inimesed Obinitsas soovivad uut Eesti kino näha ju selle linastumisel, mitte kuid hiljem. Filmitegijate asi ongi rohkem oma sõna maksma panna filmide näitamise ja levimise osas, sest kui on olemas tehnilised lahendused ja võimalused, siis ikka filmi võimalikult paljudes kohtades samaaegselt levitada. Sel suvel näitab Kinobuss filme HD-kvaliteedis, mis tõestab taas sammu edasi. Loodame, et see julgustab neid, kes ei ole veel mõel-

nud, et oma uusi filme kiirelt Kinobussi levikanalisse suunata.

Igal juhul loodame Kinobussi suvise ringsõiduga kinnitada üht tõsiasja – Eesti inimene vajab oma kino, aga sellest tuleb ka pidevalt rääkida. Mis see Kinobussi tuuritamine ikka muud on, kui oma asjast hõiskamine ja alahinnata ei tohiks seda mitte. Kui häääl on hõisatud, siis usuvad ehk ka kõrvalisemad filmitegelinskid, et filmilevile tuleb rohkemgi tähelepanu pöörata

Seega – Kinobuss on muutuja. Ja olud muudetakse mõnusamaks. Usk on selline!

Mikk Rand
Kinobussi juht

PÄEV	KUUPÄEV	NÄDALAPÄEV	KOHT	MAAKOND	SÕIDUVAHEND
1	25.07	Reede	Kõrgessaare	Hiiumaa	Kinobuss
2	26.07	Laupäev	Leisi	Saaremaa	Kinobuss
3	27.07	Pühapäev	Pürksi	Läänemaa	Kinobuss
4	28.07	Esmaspäev	Türi	Järvamaa	KinoRong
5	29.07	Teisipäev	Võhma	Viljandimaa	KinoRong
6	30.07	Kolmapäev	Tootsi	Pärnumaa	KinoRong
7	31.07	Neljapäev	Kiisa	Harjumaa	KinoRong
8	01.08	Reede	Lelle	Raplamaa	KinoRong
9	02.08	Laupäev	Omedu	Jõgevamaa	KinoLodi
10	03.08	Pühapäev	Võõpsu	Põlvamaa	KinoLodi
11	04.08	Esmaspäev	Lääniste	Tartumaa	KinoLodi
12	05.08	Teisipäev	Meremäe	Võrumaa	Kinobuss
13	06.08	Kolmapäev	Pikasilla	Valgamaa	KinoLodi
14	07.08	Neljapäev	Tapa	Lääne-Virumaa	Kinobuss
15	11.08	Esmaspäev	Narva-Jõesuu	Ida-Virumaa	KinoLaev

Eesti filmi suvepäev

Filmirahva suvepeo avamine – Raul Altmäe, Laine Jänes, Margus Allikmaa ja õhtujuht Aigi Vahing

Eesti filmi vägevad naised

Ise sööme, ise joome, ise Eesti filme loome

Tants teeb meele rõõmsaks! Muremõtteid pole näha

Suvepeo üks korraldajaid Mikk Rand ja Leigarid

Murueide tütred EFSist

Tallinnfilm ja EFS tiibavad ajaloomuuseumi

Kas kung fu pandad? Ei, hoopis tantsiv Kinobuss

Tants ümber Raimo

Play-off Tuljaku töstes

Oh keeruta, lennuta....

Tootmisosakond ja välissuhted teevad tihedat koostööd

Kultuuriministeeriumi filmivaldkonna toetused 2008. aastal

Ministri käskkiri nr. 73 21.02. 2008

Toetuse eraldamine programmidest "Väärtfilmide levi ja filmiüritused" ning "Eesti film 100"

- AS Tallinnfilm – mängufilmi „Intervjuu“ kinolevi toetus 60 000 krooni
- AS Tallinnfilm – mängufilmi „Paranoid Park“ kinolevi toetus 60 000 krooni
- AS Tallinnfilm – mängufilmi „Artika lugu“ kinolevi toetus 50 000 krooni
- AS Tallinnfilm – mängufilmi „Irina Palm“ kinolevi toetus 45 000 krooni
- AS Tallinnfilm – mängufilmi „Tuukrikell ja liblikas“ kinolevi toetus 25 000 krooni
- AS Tallinnfilm – filmiüritustesari „Ainult friikidele“ 25 000 krooni
- AS Tallinnfilm – filmiüritustesari „Kirjandus kinos“ 15 000 krooni
- AS Tallinnfilm – 2. Jaapani Anime Filmifestivali korraldamine 45 000 krooni
- AS Tallinnfilm – kino „Sõprus“ tegevustoetus 450 000 krooni
- Haapsalu Kultuurikeskus - Haapsalu Õudusfilmide Festivali korraldamine 70 000 krooni
- Eesti Rahva Muuseum – Tartu visuaalne kultuurifestival „Maailmafilm 2008“ korraldamine 110 000 krooni
- Eesti Kunstimuuseum – kultuuridokumentalistika KUMU-s, 2008. aasta, esimene poolaasta 50 000 krooni
- MTÜ Matsalu Loodusfilmide festival – 2008. aasta festivali läbiviimine 85 000 krooni
- Eesti Filmiamatöörade Liit – tegevustoetus 2008 99 500 krooni
- Narva Laste Loomingumaja – Laste ja noorte video loomingu festival Narvas 45 000 krooni
- Loominguline selts ATHENA MAJA – Noorte filmipäevad Rakveres 2008 10 000 krooni
- Tartu Üliõpilasmaja – ürituse „Tudengifilm 2008“ korraldamine 10 000 krooni
- MTÜ Kinobuss – osalemine filmi-ja keskkonna-festivalil „Moving Baltic Sea“ 35 000 krooni
- MTÜ Teemant – filmiüritustesari „Pildi-Eesti“ korraldamine 30 000 krooni
- MTÜ Academia Gustaviana Selts – 14. Rahvusvaheline Pärnu Fideo- ja Vilmifestival 45 000 krooni
- MTÜ Kinoliit – „Eesti filmi päevad 2008“ 70 000 krooni
- OÜ Estinifilm – mängufilmide „The Idiots“, „Mifune“, „The Celebrations“, „Epidemic“, „Elements of Crime“, „Europe“ DVD levitoetus 25 000 krooni
- OÜ Estinifilm - mängufilmi „Asendusõpetaja“ kinolevi toetus 45 000 krooni
- OÜ Allfilm – dokumentaalfilmi „Laulev revolutsioon“ DVD-le prantsuse, hollandi, saksa subtiitrite lisamine 20 000 krooni
- OÜ Film Tower Kuubis – mängufilmi „Tallinn pimeduses“ kinolevi toetus 35 000 krooni

Eraldada programmist „Eesti film 100“ toetust alljärgnevalt:

AS Tallinnfilm – mängufilmi „Ideaalmaastik“ filmikoopia valmistamine 250 000 krooni

AS Tallinnfilm – Priit Pärna taastatud joonisfilmide filmikoopiate valmistamine 160 000 krooni

Ministri käskkiri nr. 168 07.04. 2008

Toetuse eraldamine programmidest "Väärtfilmide levi ja filmiüritused" ning "Eesti film 100"

- AS Tallinnfilm - mängufilmi „Teie, kes te elate“ kinolevi toetus 40 000 krooni
- AS Tallinnfilm - mängufilmi „Rebane ja laps“ kinolevi toetus 40 000 krooni
- AS Tallinnfilm - mängufilmi „Control“ kinolevi toetus 40 000 krooni
- AS Tallinnfilm - Hispaania filminädala korraldamine 16 200 krooni
- MTÜ Otaku - mängufilmi „4 kuud, 3 nädalat ja 2 päeva“ kinolevi toetus 48 000 krooni
- OÜ Amrion – mängufilmi „Klass“ prantsuskeelse koopia valmistamine 44 875 krooni
- OÜ Cumulus Projekt- mängufilmi „Karusmari“ kinolevi toetus 30 000 krooni

- MTÜ BE - Baltic Event 2008 korraldamine 100 000 krooni
- MTÜ Pimedate Ööde Filmifestival - filmiüritus "Tundmatu ja tuntud Ernst Lubitsch" 20 000 krooni

Eraldada toetust programmist "Eesti film 100" alljärgneva projekti läbiviimiseks:
AS Tallinnfilm - Lennart Meri filmide taastamise ettevalmistamine, dokumentaalfilmi "Linnutee tuuled" taastamistööd 120 000 krooni

Ministri käskkiri nr. 186 17.04. 2008

Toetuse eraldamine programmist "Rahvusvaheliste koostööfilmide tootmine ja lastefilmide toetamine"

- OÜ Allfilm - mängufilm "Kid ja killer" tootmiseks 800 000 krooni
- OÜ Polarfilm - dokumentaalfilm "Kaleva lugu" tootmiseks 100 000 krooni
- OÜ Estinilm - mängufilm "Buratino ja päike" tootmiseks 1 000 000 krooni

Ministri käskkiri nr. 232 09.05. 2008

Toetuse eraldamine programmist "Kino tuleb tagasi"

- Märjamaa Vallavalitsus - kino "Helk" toolide soetamine 269 826 krooni
- Türi Vallavalitsus - kinoprojektori, helitehnika ja ekraani soetamine 929 840 krooni
- Leisi Vallavalitsus - kino helisüsteemi uuendamine 184 000 krooni
- Avinurme Vallavalitsus - kino helisüsteemi uuendamine 131 164 krooni
- AS Tallinnfilm - kino "Sõprus" videoprojektori soetamine 73 530 krooni
- Puka Vallavalitsus - kinoprojektori, helitehnika ja ekraani soetamine 322 614 krooni
- Otepää Vallavalitsus - kinoprojektori helilugejate uuendamine 52 490 krooni
- Väandra Vallavalitsus - kinoprojektori helilugejate uuendamine ja ekraani soetamine 50 000 krooni
- Põide Vallavalitsus - kinoprojektori helilugejate uuendamine 45 900 krooni

Tegusat filmisuve!

